

Europees genie

Al is Europa na Oceanië het kleinste werelddeel, toch heeft het verwezenlijkingen op zijn actief, die andere continenten kunnen benijden. Als je daarbij bedenkt, dat de Europese samenwerking pas in de 2e helft van deze eeuw een realiteit werd en dat eeuwen daarvoor zovele staten elkaar bekampten in vaak bloedige oorlogen, dan mogen wij zonder twijfel zeggen, dat de ontwikkeling van het Europese genie wonderlijk te noemen is.

Op Europese bodem kwamen de Griekse en Romeinse culturen tot ontwikkeling; ze werden nadien gelouterd door het christendom. Hieruit groeide een westerse cultuur, die geleidelijk de Arabische verdrong en van de 16e eeuw af een grote expansie kende. Het dient nochtans gezegd, dat de Europese uitzuivering naar andere werelddelen vaak gepaard ging met een sterk imperialistisch streven naar macht en bezit.

Wanneer wij nu pogen de Europese geest te benaderen, dan blijkt onmiddellijk zijn universaliteit, d.w.z. op praktisch elk gebied van de menselijke bedrijvigheid heeft de Europeaan belangrijke verwezenlijkingen tot stand gebracht. Al is het waar, dat geen enkele van de grote godsdiensten in Europa

ontstond, dan is het toch ook zo, dat de Europeaan erin slaagde een godsdienst, die in Azië het levenslicht zag — met name het christendom — tot een intense beleving te maken, die de banden van het primitieve geloof doorbrak en de ontwikkeling van de menselijke geest de pas niet afsneed. Men zou ook nog de bedenking kunnen maken, dat de Europese kunststromingen en artistieke prestaties niet meerderwaardig zijn in vergelijking met die van andere en oudere culturen en men zou zelfs kunnen betwisten of de morele bewustwording van de Europese mens in de loop der tijden die van andere volkeren heeft overtroffen. Er is evenwel geen discussie mogelijk over het feit, dat de ontwikkeling van het wetenschappelijk-technisch denken in Europa een hoogte bereikte, die geen enkel ander continent evenaarde. Europa zag een aantal genieën geboren worden, die aan het wetenschappelijk denken een gestalte en een vorm gaven, die aan de basis lagen van de sociaal-economische revolutie, waarvan wij op dit ogenblik nog niet kunnen bevroeden welke horizonten ze zal openen. Wij zijn zelfs beschroomd namen te noemen, maar geleerden als Copernicus, Galilei, Kepler, Mercator, von Humboldt, Brunhes, ook nog Stevin, Newton, Darwin, Poincaré, Rutherford, Fermi en tevens Vesalius, Harvey, Pasteur en Fleming, legden de basis voor een ontwikkeling die zonder weerga is in de evolutie van de mensheid. Niet alleen in het wetenschappelijk denken, maar ook op het gebied van de technische verwezenlijkingen heeft West-Europa gedurende vele eeuwen de toon aangegeven. Ook hier staan grote namen als mijlpalen langs de lange weg die leidt van de tijd van de steenkapper naar die van

de astronaut: da Vinci, Montgolfier (ballon), Stephenson (locomotief), Gramme (dynamo), Diesel (motoren), Marconi (radio) en nog zovele anderen.

Op de voet volgde de ontwikkeling van de filosofische stelsels: bleven eeuwenlang de Griekse en christelijke stelsels het leven beheersen, dan braken Descartes in de 17e, Kant in de 18e, Marx in de 19e en Heidegger in de 20e eeuw de traditionele banden stuk en stelden de mens voor een levensproblematiek die even revolutionair bleek te zijn, als de wetenschappelijk-technische doorbraak. Met dit zeer bondige overzicht hebben wij slechts een gedeelte van het Europese genie belicht. Inderdaad: ook op het gebied van de staatsorganisatie werd Europa het lichtende voorbeeld: voortbouwend op het Romeinse recht oefende de "Code Civil" van Napoleon een grote invloed uit op de wetgeving van talrijke staten, niet alleen in Europa maar ook in andere werelddelen.

Deze beschouwingen mogen ons echter niet tot zelfoverschatting verleiden, want het is een feit, dat de groei van het Europese genie niet denkbaar is zonder voortdurende uitwisseling en samenwerking tussen de Europese cultuur en andere beschavingen. Men kan zich de Griekse en Romeinse wereld onmogelijk inbeelden zonder de bevruchtende invloed van de oude oosterse culturen. En evenmin kan men zich de groei van het Europese genie in de middeleeuwen voorstellen, los van de invloed der Arabieren. Het decimaal cijferschrift, de algebra, de sluisbouwtechniek, het gietijzer, het papier, het buskruit, de molen en het kompas zijn erfschatten, die wij aan niet-Europese geestkracht danken. Dit bewustzijn kan ons in deze tijd helpen onze cultuurwaarden mede te delen aan hen die er thans zoveel behoefte aan hebben.

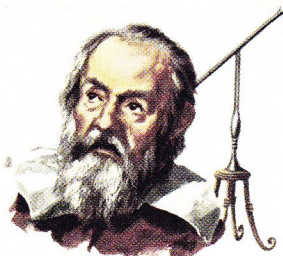
De ontwikkeling van de Europese geest, waarvan de basis reeds in de Grieks-Romeinse oudheid werd gelegd, bereikte pas een ongeëvenaarde hoogte toen het exact-wetenschappelijk denken, vrij van alle remmingen, nieuwe horizonten opende. Dit denken beperkte zich niet langer tot speculatieve waarden, maar concreteerde zich in de techniek, die een nieuw en waardevol wereldbeeld hielp scheppen.



Mercator



Vesalius



Galilei



Kepler



Harvey



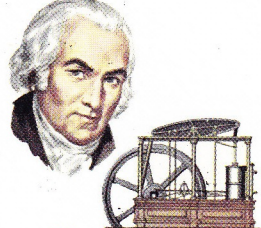
Huygens



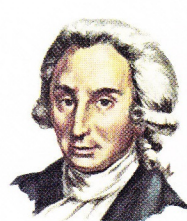
Van Leeuwenhoek



Newton



Watt



Galvani



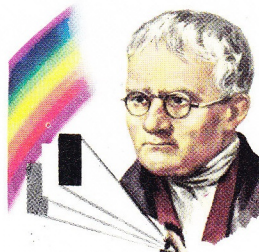
Lavoisier



Montgolfier



Volta



Dalton



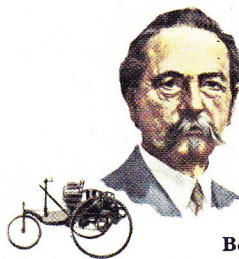
Stephenson



Pasteur



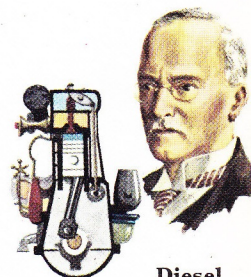
Nobel



Benz



Röntgen



Diesel



Planck



Curie



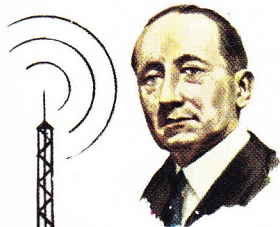
Baekeland



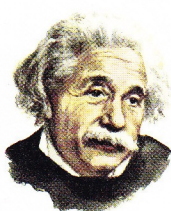
Lumière



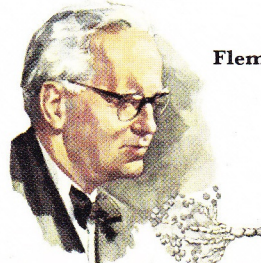
Rutherford



Marconi



Einstein



Fleming



Bohr



Fermi